

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

ČETVRTI ODJEL

ODLUKA

O DOPUŠTENOSTI

Zahtjeva br. 53176/99
Montana Lorena MIKULIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući 7. prosinca 2000. godine u vijeću sastavljenom od

g. G. Ress, *predsjednik*
g. A. Pastor Ridreuejo,
g. L. Caflisch
g. J. Makarczyk
g. I. Cabral Barreto
gđa N. Vajić,
g. M. Pellonpää, suci
i g. V. Berger, *tajnik Odjela*

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev koji je podnesen 9. listopada 1999. godine i registriran 3. prosinca 1999. godine,
uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena država i odgovor na očitovanje koje je dostavio podnositelj zahtjeva,
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva je hrvatska državljanka, rođena je 1996. godine i živi u Zagrebu (Hrvatska). Pred Sudom ju zastupa njena majka gđa Mirjana Mikulić i gđa Mirjana Župančić, odvjetnica iz Samobora (Hrvatska). Tuženu državu zastupa njena zastupnica, gđa Lidija Lukina-Karajković.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično stanje predmeta, kako su ga navele stranke, može se sažeti kako slijedi:

Podnositeljica zahtjeva je dijete rođeno izvan braka 25. studenog 1996. godine.

U siječnju 1997. godine podnositeljica zahtjeva i njena majka pokrenule su postupak pred Općinskim sudom u Zagrebu protiv H.P. radi utvrđenja očinstva tuženika.

Na ročištu od 17. lipnja 1997. godine Općinski je sud donio presudu zbog izostanka protiv tuženika.

No, budući da Zakon o braku i porodičnim odnosima (1977, 1980, 1982, 1984, 1987, 1989, 1990, 1992 i 1999) izričito isključuje donošenje takve presude u tzv. "statusnim sporovima", tuženik je 1. srpnja 1997. godine uložio žalbu protiv te presude.

Na ročištu od 6. listopada 1997. godine Općinski sud u Zagrebu ukinuo je svoju presudu. Slijedeće ročište bilo je zakazano za 9. prosinac 1997.

U međuvremenu je tuženik podnio prijedlog za izuzeće predsjednika vijeća, koji je predsjednik Općinskog suda u Zagrebu usvojio 27. siječnja 1998. godine. Slijedom toga predmet je 23. veljače 1998. godine dodijeljen u rad drugom sucu koji je zakazao slijedeće ročište za 18. lipnja 1998. godine.

Ročište od 18. lipnja 1998. godine odgođeno je zbog nedolaska punomoćnika tuženika.

Ročište od 14. srpnja 1998. odgođeno je jer je punomoćnik tuženika umro.

Na ročištu od 14. listopada 1998. godine novi punomoćnik tuženika uložio je *exceptio plurium concubentium* te predložio da sud pozove nekoliko svjedoka.

Na ročištu od 21. siječnja 1999. godine saslušana su dva svjedoka, a drugi svjedoci nisu pristupili.

Na ročištu od 18. ožujka 1999. godine sud je naredio provođenje analize DNA na podnositeljici zahtjeva i tuženiku. Zakazan je pregled u mjerodavnoj klinici za 21. svibnja 1999., no tuženik nije došao.

Slijedeći pregled zakazan je za 18. lipnja 1999. no tuženik je obavijestio sud da će od 1. lipnja 1999. do 15. rujna 1999. biti odsutan.

19. srpnja 1999. sud po treći puta naredio pregled za analizu krvi za 27. rujna 1999., no tuženik ponovno nije došao.

13. listopada 1999. sud je po četvrti puta naredio pregled za 22. listopada 1999. godine, no tuženik je obavijesti sud da će tog dana biti odsutan.

28. studenog 1999. godine sud je po peti puta naredio pregled za 6. prosinca 1999. godine, no tuženik nije došao.

Slijedeće ročište 17. veljače 2000. godine odgođeno je budući da tuženik nije pristupio.

Na ročištu od 29. veljače 2000. godine sud je saslušao stranke i po šesti puta zakazao pregled za DNA testove za 25. travnja 2000. No, tuženik tog dana nije došao.

Slijedeće ročište 5. lipnja 2000. odgođeno je zbog nepristupa tuženika.

12. srpnja 2000. godine sud je zaključio raspravu.

3. listopada 2000. punomoćnik podnositelja zahtjeva primio je presudu Općinskog suda od 12. srpnja 2000. kojom se utvrđuje očinstvo tuženika i određuje uzdržavanje podnositeljica zahtjeva od strane tuženika. 27. studenog 2000. tuženik je uložio žalbu protiv te odluke.

B. Mjerodavno domaće pravo i praksa

Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske iz 1999. godine

Članak 59. stavak 4.

“Ustavni sud iznimno može pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije negoli je iscrpljen pravni put ako utvrdi da je potpuno razvidno da se pobijanim aktom, odnosno nedonošenjem akta u razumnom roku grubo vrijeđaju ustavna prava ili slobode i da bi nepokretanjem postupka za podnositelja tužbe mogle nastupiti teške i nepopravljive posljedice.”

Zakon o braku i porodičnim odnosima (1978, 1989, 1990)

Članak 100

“Ocem djeteta rođenog izvan braka smatra se osoba koja ga prizna za svoje ili čije je očinstvo utvrđeno sudskom presudom.”

Članak 333

“(1) U sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja očinstva odgovarajuće će se primjenjivati odredbe člana....324. stava 1.... ovoga zakona.”

Članak 324

“(1) U bračnim sporovima ne može se izreći presuda zbog izostanka ni presuda na temelju priznanja.”

Zakon o parničnom postupku

Članak 7

“(1) Sud je dužan potpuno i istinito utvrditi sporne činjenice o kojima ovisi osnovanost zahtjeva.
(2) Stranke su dužne iznijeti sve činjenice kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze kojima se utvrđuju činjenice.”

Članak 8

“Koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje sud prema svom uvjerenju na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno, a i na temelju rezultata cjelokupnog postupka.”

Članak 10

“Sud je dužan nastojati da se postupak provede bez odugovlačenja i sa što manje troškova te onemogućiti svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.”

Članak 269

“(1) Ne mogu se primijeniti nikakve prisilne mjere prema stranci koja se nije odazvala pozivu suda radi saslušanja niti se stranka može prisiliti na davanje iskaza.”

(2) Sud će, s obzirom na sve okolnosti, ocijeniti od kakva je značenja što stranka nije došla na saslušanje ili što je uskratila iskaz.”

Zakon o nasljeđivanju

Članak 23

“(1) Djeca rođena izvan braka i njihovi potomci imaju na ostavinu svoga oca, svoje majke i njenih srodnika ista nasljedna prava kao i bračna djeca.

(2) Vanbračna djeca i njihovi potomci imaju na ostavinu očevih srodnika ista nasljedna prava kao i bračna djeca i njihovi potomci ako je otac vanbračno dijete priznao za svoje pred nadležnim organom, ili ako ga je doveo da s njim živi, ili ako je na drugi način pokazao da ga priznaje za svoje.

Članak 221

“(1) Sud će prekinuti ostavinsku raspravu i uputiti strake da povedu parnicu ili postupak pred upravnomorganom ako su među strankama sporne činjenice od kojih zavisi neko njihovo pravo.

(2) Ovak će sud postupiti naročito ako su sporne ove činjenice:

....

3. činjenice od kojih zavisi pravo na nasljedstvo, a naročito pravovaljanost ili sadržaj oporuke ili odnos nasljednika i ostavioca na temelju koga se po zakonu nasljeđuje....”

PRIGOVORI

1. Podnositelj zahtjeva prvo prigovara prema članku 6, stavku 1. da je postupak pred prvostupanjskim sudom već traje više od tri godine, i još uvijek je u tijeku, iako prema Zakonu o obiteljskim odnosima sud u predmetima radi utvrđivanja očinstva treba postupati ekspeditivno.

2. Podnositeljica zahtjeva nadalje prigovara prema članku 8 da to što domaći sud nije donio odluku u razumnom roku nju lišava financijske potpore od strane njenog prirodnog oca kao i nasljedstva u slučaju njegove smrti te predstavlja nepoštivanje njenog obiteljskog i privatnog života. S tim u vezi ona prigovara i na temelju članka 13. Konvencije, da, prema hrvatskom pravu, ne postoji pravni lijek koji bi ubrzao postupak u sporovima radi utvrđenja očinstva i konačno da ne postoje mjere koje bi osigurale dolazak tuženika na sud.

3. Konačno, ona prigovara na temelju članka 14, u vezi s člankom 8. Konvencije da je protiv nje izvršena diskriminacija, na temelju toga što je dijete rođeno izvan braka, u odnosu na njeno pravo na uzdržavanje i nasljeđivanje od strane njenog prirodnog oca, zbog nemogućnosti sudova da okončaju postupak radi utvrđenja očinstva.

PRAVO

1. Podnositeljica zahtjeva prigovara duljini postupka radi utvrđivanja očinstva, pozivajući se na članak 6. stavak 1. Konvencije, čiji mjerodavni dio glasi kako slijedi....

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo....da su u razumnom roku ispita njegov slučaj....”

Vlada navodi da sud nije nadležan *ratione temporis* za dio zahtjeva koji se odnosi na događaje koji su se zbili prije 5. studenog 1997. godine, kad je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku.

S tim u vezi Sud podsjeća da je Hrvatska priznala nadležnost Europske komisije za ljudska prava da zaprima zahtjeve “od svake osobe, nevladine organizacije ili skupine pojedinaca koji tvrde da su žrtve povrede od strane Hrvatske prava priznatih Konvencijom, koja povreda je počinjena bilo kojim činom, odlukom ili događajem koji se dogodio nakon 5. studenog 1997. godine”. Iz toga slijedi da razdoblje koje treba uzeti u razmatranje od strane Suda počinje 5. studenog 1997. godine. No, u svrhu utvrđivanja razumnosti duljine vremena o kojem se radi, Sud će uzeti u obzir stanje predmeta na taj dan (vidi, između ostalih izvora prava, presudu *Podbielski v. Poland*, br. 27916/95, stavak 31, ECHR 1998-VII).

Vlada nadalje poziva Sud da ovaj dio zahtjeva proglasi nedopuštenim na temelju toga što je očito neosnovan u smislu članka 35. Konvencije. S tim u vezi oni tvrde kako se duljina postupka ne čini prekomjernom imajući na umu posebne okolnosti predmeta, njegovu složenosti i ponašanje podnositelja zahtjeva i suda.

Oni tvrde da je Općinski sud u Zagrebu omogućio objema strankama da iznesu činjenice i predlože izvođenje dokaza i da je u tom pogledu sud postupao po prijedlozima stranaka.

Oni također tvrde da je ponašanje obje stranke u postupku doprinijelo odugovlačenjima budući da podnositeljica zahtjeva i njena majka nisu dostavile mjerodavne dokaze već u prvom stadiju postupka, tj. kad su podnosile tužbu. Umjesto toga tek su 14. listopada 1998. godine predložile su vještačenje DNA. Nadalje, one su tek 17. veljače 2000 predložile izvođenje drugih dokaza, kao što su relevantne fotografije. Po mišljenju Vlade, takvo ponašanje podnositeljice zahtjeva pokazuje da je ona sama u velikoj mjeri doprinijela duljini postupka. S druge strane, tuženik je sustavno izbjegavao suradnju sa sudom. On je također doprinio složenosti predmeta ulažući *exceptio plurioum concubentium*.

Glede ponašanja Općinskog suda u Zagrebu, Vlada tvrdi da je sud pokazao dužnu revnost, objektivnosti i nepristranost u postupanju u ovom predmetu. Ne samo da je odredio brojne preglede za vještačenje DNA, nego je i prvotno donio presudu zbog izostanka, u korist podnositeljice zahtjeva, iako se prema hrvatskom pravu u statusnim predmetima ne može donijeti takva presuda.

Podnositeljica zahtjeva ne slaže se s Vladom i osobito ističe da je činjenica što je sud, suprotno odredbama Zakona o obiteljskim odnosima, donio presudu zbog izostanka protiv tuženika u stvari doprinijela duljini postupka, budući da je tu presudu trebalo ukinuti i predmet dati u rad drugom sucu.

Sud smatra, u svjetlu tvrdnji stranaka, da naprijed navedeni prigovor povlači složena pravna i činjenična pitanja na temelju Konvencije, čije utvrđivanje treba ovisiti o ispitivanju merituma. Sud stoga zaključuje kako ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan, u smislu članka 35, stavka 3. Konvencije. Nisu utvrđene nikakve druge osnove da ga se utvrdi nedopuštenim.

2. Podnositeljica zahtjeva prigovara na temelju članka 8. Konvencije u odnosu na to što domaći sudovi nisu donijeli odluku o očinstvu tuženika utoliko ukoliko je ona lišena prava na uzdržavanje od strane tuženika, i u slučaju njegove smrti, prava nasljeđivanja tuženika, sve dok se sudskom odlukom ne utvrdi njegovo očinstvo. Ona također prigovara da nije imala učinkovito sredstvo za ubrzanje tog postupka ili osiguranja nazočnosti tuženika pred sudom te se poziva na članak 13. Konvencije.

Mjerodavni dijelovi članka 8. glase kako slijedi:

“1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života....”

Članak 13. glasi kako slijedi:

“Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

(a) Sud prvo podsjeća da se ne može odvojeno pozivati na odredbu članka 13. Konvencije, nego samo utoliko ukoliko je glavni prigovor unutar opsega primjene Konvencije. U tom pogledu, Sud primjećuje da je u ovom predmetu pitanje iz članka 13. blisko povezano s navodnom povredom članka 8. Konvencije, budući da podnositelj zahtjeva prigovara da nije imala učinkovito pravno sredstvo u odnosu na duljinu postupka za utvrđenje očinstva, i da su upravo zbog prekomjerne duljine tog postupka povrijeđena njena prava iz članka 8. Budući da su blisko povezana, Sud smatra da ih je potrebno zajedno ispitati u ovoj fazi postupka.

(b) Vlada predlaže Sudu da zahtjev proglašeni nedopuštenim na osnovi toga što podnositelj nije iscrpio domaća pravna sredstva. U tom pogledu Vlada tvrdi kako podnositeljica nije podnijela ustavnu tužbu na temelju članka 59. stavka 4. novog izmijenjenog Ustavnog zakona o Ustavnom sudu. Taj zakon iznimno dozvoljava Ustavnom sudu da pokrene postupak povodom ustavne tužbe prije nego što su iscrpljeni druga dostupna pravna sredstva kad postoji ozbiljan rizik da bi zbog toga što mjerodavne vlasti nisu donijele odluku moglo doći do povrede ustavnih prava i sloboda stranke te da bi mogle nastupiti teške i nepopravljive posljedice. Umjesto toga, majka podnositeljice zahtjeva pokrenula je postupak pred Ustavnim sudom za ocjenu ustavnosti Obiteljskog zakona i Zakona o upisu imena roditelja, o kojima sud još nije donio nikakvu odluku. Vlada na istoj osnovi tvrdi da je zahtjev podnositeljice zahtjeva prema članku 13 Konvencije očito neosnovan.

Podnositeljica zahtjeva tvrdi da postupak za ocjenu ustavnosti naprijed navedenih zahtjeva nije u vezi s ovim predmetom.

Sud podsjeća da pravilo o iscrpljenju domaćih pravnih sredstava iz članka 35. stavka 1. Konvencije obvezuje one koji žele svoje predmet predati pred međunarodne sudsko tijelo da prvo iskoriste pravna sredstva iz svog nacionalnog pravnog sustava, oslobađajući tako države od toga da za svoje radnje odgovaraju pred međunarodnim tijelom prije nego što su imale mogućnost ispraviti stvari kroz svoje sustave. Kako bi se mogle pridržavati tog pravila, podnositelji zahtjeva trebaju kroz redovni pravni put iskoristiti pravna sredstva koja su na raspolaganju i dovoljna za ispravljanje navodnih povreda (vidi *Assenov and Others v. Bulgaria*, no. 24760/94, § 85, ECHR 1999-VIII). Ovo se pravilo temelji na predmijevi koja je odražena u članku 13 Konvencije – s kojim je blisko povezana – kako je u domaćem sustavu na raspolaganju učinkovito sredstvo u odnosu na navodnu povredu, bez obzira jesu li odredbe Konvencije

preuzete u nacionalno pravo. Na taj je način to važan vid načela prema kojem je mašinerija zaštite uspostavljena Konvencijom subsidiarna nacionalnim sustavima kojima se štite ljudska prava (vidi *Handyside v. United Kingdom*, presuda od 7. prosinca 1976, serija a, br. 24, str. 22, § 48).

Nadalje, temeljem članka 35., postojanje pravnih sredstava koja su dostupna i dovoljna mora biti dovoljno sigurno ne samo u teoriji, nego i u praksi. Ako to nije tako, tada će tim pravnim sredstvima nedostajati uvjet dostupnosti i učinkovitosti (vidi, *inter alia* the *De Jong, Baljet an Van den Brink v. the Netherlands*, presuda od 22. svibnja 1984, serija A br. 77, str. 19 § 39, the *Vernillo v. France* presudu od 20. veljače 1991, serija A br. 198, str. 11-12, § 27, i presudu *Akdivar and Others v. Turkey* od 16. rujna 1996, *Reports* 1996-IV, str. 1210, § 66). Na Vladi je koja se poziva na to da pravna sredstva nisu bila iscrpljena da uvjeri sud da je to pravno sredstvo bilo učinkovito, na raspolaganju u teoriji i praksi u relevantno vrijeme, to jest, da je bilo dostupno, te da je to bilo pravno sredstvo koje je moglo ispraviti povrede u odnosu na prigovore podnositelja zahtjeva te da je nudilo razumne izgleda za uspjeh (vidi naprijed navedenu presudu *Akdivar v. Turkey*, str. 1211, § 68).

U ovom predmetu sud primjećuje kako se smatra da je postupak na temelju članka 59. stavka 4. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu iz 1999. pokrenut samo ako Ustavni sud, nakon prethodnog ispitivanja tužbe, odluči da je dopusti. Tako, iako osoba o kojoj se radi može podnijeti ustavnu tužbu izravno Ustavnom sudu, formalno pokretanje takvog postupka ovisi o diskrecionoj ocjeni tog suda.

Sud nadalje primjećuje da iako bi u ovom predmetu odluka Ustavnog suda kojom bi bila utvrđena povreda nekog materijalnog članka Ustava objavljena u Narodnim novinama, to ne bi u cijelosti ispravilo stanje stvari koje je kritizirano budući da Ustavni sud nije nadležan sam odlučiti u sporu radi utvrđenja očinstva (vidi *mutatis mutandis, Feldek v. the Slovak Republic* (dec.), br. 29032/95, ECHR 2000).

Isto se tako postavlja pitanje bi li ustavna tužba na temelju članka 59. stavka 4. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu predstavljala učinkovito pravno sredstvo u ovom predmetu. Da bi stranka mogla podnijeti ustavnu tužbu na temelju ove odredbe, moraju se ispuniti dva kumulativna uvjeta. Prvo, treba doći to teške povrede ustavnih prava podnositelja zahtjeva na temelju činjenice da u razumnom roku nije donesena nikakva odluka, i, drugo, mora postojati rizik nastajanja teških i nepopravljivih posljedica za podnositelja zahtjeva. Glede prvog uvjeta, Sud primjećuje da hrvatski Ustav ne sadrži pravo da se nečiji predmet u građanskim stvarima riješi u razumnom roku. Glede drugog uvjeta koji je iznesen u članku 59. stavku 4. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu, Sud primjećuje da su “teške i nepopravljive posljedice” izraz koji je podložan raznim tumačenjima i da Vlada nije dostavila mjerodavnu sudsku praksu koja bi s dovoljnom sigurnošću naznačila što bi se moglo smatrati predmetom u kojem bi postojao rizik od nepopravljivih posljedica. U stvari, Vlada nije dostavila nikakvu sudsku praksu koja bi se odnosila na članak 59., stavak 4. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu.

Slijedom toga Sud odbacuje prethodni prigovor Vlade u odnosu na pitanje iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

(c) Vlada nadalje tvrdi da je primjena inkompatibilna *ratione materiae* s odredbama Konvencije. Po njihovom se mišljenju, duljina postupka koji se tiče spora o utvrđivanju očinstva, u kojem se navodi da je tuženik otac tužiteljice ne može smatrati povredom članka 8. Konvencije.

Sud podsjeća da prema njegovoj dobro utvrđenoj sudskoj praksi sporovi za utvrđenje očinstva potpadaju pod članka 8 Konvencije (vidi *mutatis mutandis*, presudu Vermeire v. Belgium do 29. studenog 1991, serija A, br. 214-C, str. 95, § 44, presudu Kroon and Others v. Netherlands of 27. listopada 1994, serija A br. 297-C, str. 55-56, § 30, Elsholz v. Germany br. 25735/94, § 43, ECHR 2000 i Mazurek v. Farnce i (dec.), br. 34406/96, ECHR 2000). Sud isto tako primjećuje da je zahtjev podnositeljice zahtjeva na temelju članka 8. blisko povezan s duljinom građanskog postupka koji se odnosi na spor radi utvrđivanja očinstva. Podnositeljica zahtjeva tvrdi da su povrijeđena njena prava na temelju članka 8. utoliko što domaći sud nije donio odluku u njenom predmetu u razumnom roku. Sve dok sudskom presudom nije utvrđeno očinstvo tuženika ona je lišena uzdržavanja od njega, i, u slučaju njegove smrti, ona ga ne bi mogla naslijediti. U tom pogledu ne može se isključiti da se pitanje duljine postupka također tiče pitanja iz članka 8. Konvencije.

Iz toga slijedi da prigovor Vlade koji se tiče navodne inkompatibilnosti *ratione materiae* u odnosu na članak 8. Konvencije treba odbaciti.

(d) Alternativno, Vlada navodi da činjenično stanje predmeta ne ukazuje na povredu niti članka 8. niti članka 13. Konvencije.

U tom pogledu Vlada navodi da je glavna svrha presude suda kojom se utvrđuje da je tuženik otac tužiteljice utvrditi zajedničke skrbi oba roditelja nad djetetom. No, takva skrb ne može se utvrditi bez aktivnog sudjelovanja tuženika. U tom pogledu Vlada nadalje navodi da bi bilo teško očekivati od osobe koja niječe svoje očinstvo da postane odgovoran otac samo na temelju presude suda. Tvrde da bi bilo upravo suprotno da je otac tužitelj koji traži da se utvrdi njegovo očinstvo.

Vlada nadalje tvrdi da, iako nema odredbe glede točnog trenutka od kojeg bi podnositeljica zahtjeva imala pravo na uzdržavanje od svog navodnog oca, prema dobro utvrđenoj sudskoj praksi, sudska presuda kojom se utvrđuje očinstvo tuženika sadržavala bi i naredbu tuženiku da plaća uzdržavanje podnositeljice zahtjeva od dana podnošenja tužbe. Prema tome, kad bi sud usvojio tužbeni zahtjev podnositeljice zahtjeva, tuženik bi bio dužan plaćati uzdržavanje od tog datuma na dalje, zajedno sa zakonskom kamatom.

Uz to, Vlada tvrdi da zbog duljine postupka radi utvrđivanja očinstva nisu ugrožena nasljedna prava podnositeljice zahtjeva budući da bi, u slučaju smrti tuženika, prema hrvatskom pravu, ona i dalje mogla tražiti utvrđenje njegovog očinstva pred sudom.

U odnosu na prigovor podnositelja zahtjeva na temelju članka 13. Konvencije, Vlada navodi da je točno da podnositelj zahtjeva nema pravno sredstvo kojim bi osigurao da se tuženik pojavi pred sudom. No, sud ima pravo diskreciono ocijeniti relevantnost činjenice da se tuženik izbjegava pojaviti pred sudom. Vlada nadalje tvrdi da u statusnim stvarima nije moguće donijeti presudu zbog izostanka, jer bi u protivnom slučaju, stranke mogle manipulirati s takvom opcijom, s konačnim rezultatom da bi

statusna pitanja mogla biti utvrđena *ne varietur*, zbog načela *ne bis in idem*. Nadalje, glede ispitivanja DNA, Vlada tvrdi da, prema hrvatskom pravu, nije dozvoljeno primijeniti nikakve prisilne mjere za bilo koju vrstu medicinske obrade protiv neke osobe, jer bi to moglo predstavljati neopravdano miješanje u privatni život te osobe.

Podnositeljica zahtjeva ne slaže se s Vladom.

Sud smatra, u svjetlu podnesaka stranaka, da je činjenična osnova prigovora na temelju članka 8. i 13. Konvencije blisko povezana s onima na temelju članka 6. i da oni povlače ozbiljna činjenična i pravna pitanja iz Konvencije, čije utvrđenje treba ovisiti o ispitivanju merituma. Sud stoga zaključuje da ti prigovori nisu očito neosnovani u smislu članka 35. § 3. Konvencije. Nije utvrđena niti jedna druga osnova po kojoj bi ih se proglasilo nedopuštenim.

3. Podnositeljica zahtjeva nadalje prigovara da je protiv nje kao djeteta rođena izvan braka izvršena diskriminacija glede njenog prava na uzdržavanje i nasljeđivanje od njenog prirodnog oca, zbog nemogućnosti sudova da okončaju postupak radi utvrđenja očinstva. Ona se poziva na članak 14. Konvencije koji glasi kako slijedi:

“Uživanje prava i sloboda koje su priznate u ovoj Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost.“

Sud primjećuje da podnositeljica zahtjeva prigovara na temelju članka 14. Konvencije u dva smisla. Prvo, ona prigovara da je lišena uzdržavanja od strane svog prirodnog oca sve dok sudskom presudom ne bude riješen postupak glede spora radi utvrđivanja očinstva. U tom pogledu, sud primjećuje da je podnositeljica već pokrenula isto pitanje na temelju članka 8. Konvencije i da nije potkrijepila svoj zahtjev na temelju članka 14. Konvencije. Budući da je Sud ispitao pitanje lišenja podnositeljice zahtjeva uzdržavanja zbog duljine građanskog postupka radi utvrđenja očinstva na temelju članka 8. Konvencije, Sud smatra da se u tom pogledu ne pojavljuje nikakvo pitanje na temelju članka 14.

Drugo, podnositeljica zahtjeva prigovara na temelju članka 14. Konvencije glede svog prava nasljeđivanja svog prirodnog oca. No, u tom pogledu Sud primjećuje da je otac podnositeljice zahtjeva još uvijek živ, i da do sada nije pred domaćim sudovima vođen nikakav postupak glede nasljednih prava podnositeljice zahtjeva. Nadalje, takav bi postupak mogao biti pokrenut samo u slučaju smrti tuženika. Stoga, u tom pogledu, podnositeljica zahtjeva još ne može tvrditi da je žrtva takve povrede. Stoga nije na Sudu da spekulira bi li, nakon smrti njenog navodnog oca, domaći sudovi priznali podnositeljicu zahtjeva kao njegovu nasljednicu. Da bi Sud mogao ispitati prigovor ove prirode na temelju članka 14. Konvencije osoba u položaju podnositeljice zahtjeva bi prvo trebala dokazati da su hrvatske vlasti zanijekale njena nasljedna prava u odnosu na njenog prirodnog oca ili rođake, i, stoga je diskriminirale, kao i da je nakon toga iscrpila domaća pravna sredstva.

Stoga je ovaj dio zahtjeva očito neosnovan, u smislu članka 35., § 3. Konvencije, te ga treba proglasiti nedopuštenim na temelju članka 35. § 4.

Iz tih razloga, Sud

jednoglasno

proglašava dopuštenim, bez prejudiciranja merituma, prigovor podnositeljice zahtjeva na temelju članka 6., § 1. Konvencije glede njenog prava da joj se odluči o građanskim pravima u razumnom roku;

većinom glasova

proglašava dopuštenim, bez prejudiciranja merituma, prigovore podnositeljice zahtjeva na temelju članka 8. Konvencije, u vezi s člankom 13. da je povrijeđeno njeno pravo na poštivanje obiteljskog i privatnog života zbog prekomjerne dužine građanskog postupka radi utvrđivanja očinstva, kao i njeno pravo na učinkovito pravno sredstvo za ubrzanje tog postupka ili osiguranja pojavljivanja tuženika pred sudom;

jednoglasno

proglašava nedopuštenim preostali dio zahtjeva.

Vincent BERGER
tajnik

Georg RESS
predsjednik